



Principper for drift og udvikling af sundhedshuse i Region Nordjylland



REGION NORDJYLLAND
- i gode hænder

1 Baggrund

Sundhedshusene som et bidrag til det nære sundhedsvæsen

For at sikre en overordnet, strategisk retning for drift og udvikling af sundhedshuse i Region Nordjylland er der udarbejdet fem principper for den regionale indsats på området.

Sundhedshusene er et væsentligt bidrag til det nære sundhedsvæsen, og med disse principper er det hensigten at sikre at det fulde potentiale af disse huse opnås, og at husene dermed bliver et aktivt bidrag ift. at levere sundheds tæt på borgerne i Region Nordjylland. Dette kan blandt andet ske ved at husene er et fysisk udgangspunkt for det tværsektorielle samarbejde, så flere sundhedsydelser kan leveres lokalt og i et tæt samarbejde mellem kommune, almen praksis og regionale sundhedstilbud. Herudover kan sundhedshusene medvirke til at sikre gode fysiske rammer og faglige fællesskaber på tværs af sundhedsprofessionelle, og dermed være med til at støtte op omkring Regionens indsats for at rekruttere læger til især almen praksis.

Ambitionen er således, at et sundhedshus i Region Nordjylland skal være mere end et lokalefællesskab.

Eksisterende sundhedshuse

Region Nordjylland er i dag involveret i otte sundhedshuse.

I Pandrup, Hurup, Nykøbing Mors og Brovst ejer Regionens sundhedshuse, der enten er omdannede tidligere hospitalsbygninger eller nybygninger til formålet. I Brønderslev og Sæby indgår Regionens i interessentskaber (I/S'er), og sundhedshusene ejes derigennem sammen med hhv. Brønderslev Kommune og Frederikshavn Kommune.

Dertil kommer yderligere to sundhedshuse, der har status som erhvervsdrivende fonde og derfor drives som privat virksomhed, men med politisk valgte bestyrelser med repræsentation fra både regionsråd og kommunalbestyrelsen i den pågældende kommune. Disse huse ligger i Thisted (nybygning fra 2006) og Nykøbing (etage i tidligere hospitalsbygning)/Øster Jølby (nybygning fra 2007).

Regionens huse i Hurup og Pandrup er bygget i 2014/15 med tilskud fra Sundhedsministeriet, og husene i Brovst og Nykøbing er beliggende i tidligere hospitalsbygninger. I/S'erne er bygget samtidig med Hurup og Pandrup og også med tilskud fra Sundhedsministeriet.

Der er forskelle på husenes størrelser, antal lejemål og typer af lejere, som er nærmere beskrevet i bilaget.

Sundheds- og Ældreministeriets sundhedshuspulje

Ministeriet har i flere omgange haft en sundhedshuspulje, som kan søges af kommuner og regioner til læge- og sundhedshuse, der har fokus på at sikre bedre lægedækning og den rette kvalitet i det nære sundhedsvæsen. De ansøgte projekter skal også have fokus på at understøtte at flere praktiserende

læger organiserer sig i flermandspraksis og at der generelt skabes bedre adgang for borgerne til praktiserende læge.

Den aktuelle pulje på 800 mio. kr. blev nedsat i 2017 med udmøntning af 200 mio. kr. pr. år i perioden 2017-2020 og således forventes, at den sidste udmøntning af puljen sker primo 2020.

Region Nordjylland har senest modtaget støtte fra puljen i 2018 (digitaliseringsprojekt samt etablering af lægeklinik i Frederikshavn (licensklinik)) og i 2019 (renovering af forhal i Morsø Sundhedshus). Regionen har også afgivet støtteerklæringer til ansøgninger fra kommuner, der vil bygge sundheds- eller lægehuse, f.eks. Hjørring Kommune, der i 2019 fik midler til at opføre et lægehus i Hirtshals.

2 Principper for sundhedshusområdet

For at sikre en mere strategisk tilgang til sundhedshusenes bidrag ind i Region Nordjyllands indsats omkring lægedækning og det nære sundhedsvæsen, opstilles der med denne strategi en række principper for Regionens drift og udvikling af nuværende og kommende sundhedshuse. Med disse principper er det hensigten, at der formuleres en overordnet strategisk retning for sundhedshusenes drift og udvikling, og at der skabes et politisk vedtaget administrationsgrundlag for Regionens eget engagement på området, men også ift. delengagement i kommunale sundhedshuse.

Der er formuleret fem principper for sundhedshusområdet i Region Nordjylland:

Princip 1: Kommende ansøgninger samt samarbejde om ansøgninger til Sundheds- og Ældreministeriets sundhedshuspulje skal ske under hensyntagen til den regionale økonomi.

Ethvert engagement i et sundhedshusprojekt skal holdes op mod Regionens økonomiske situation, idet der i de ministerielle puljeopslag normalt er et krav om en vis egenfinansiering i projektansøgningerne. Derfor vil ethvert engagement hvad angår både rene regionale ansøgninger og samarbejdsansøgninger med kommuner blive fremlagt til politisk beslutning hvad angår økonomien, og i denne fremstilling vil initiativerne blive holdt op mod de (nærværende) fem principper.

Princip 2: Sundhedshuse – nuværende og kommende – skal bidrage til at rekruttere læger til især de lægedækningstruede områder af regionen.

Region Nordjylland driver og etablerer sundhedshuse i områder, hvor der er eller forventes at blive lægedækningsudfordringer særligt i forhold til almen praktiserende læger.

Det er den gældende praksisplan, der definerer hvor der er lægedækningsudfordringer. I praksisplanen analyseres lægedækning på kommunalt niveau, hvor formålet er at få et overblik over variationer i befolkningens, lægernes og praksis' karakteristika, som der tages højde for i vurderingen af hvorledes den enkelte kommune er udfordret på lægekapaciteten. Som eksempel kan nævnes, at i Praksisplanen 2014-2017 var kommunerne Thisted, Morsø, Jammerbugt og Brønderslev udfordrede på lægedækning.

Sundhedshuse kan bidrage til at løse lægedækningsudfordringen ved at tilbyde lejemål til alment praktiserende læger, hvor der er taget højde for de særlige behov, der er i almen praksis.

Princip 3: Etablering og drift af sundhedshuse skal understøtte det nære sundhedsvæsen og muligheden for at levere sundhedsydelser tæt på borgerne i et samarbejde med almen praksis og kommunerne.

Sundhedshusene i Region Nordjylland skal indeholde det bredest mulige sundhedstilbud til områdets borgere, herunder almen praksis, speciallægepraksis, kommunale sundhedstilbud, regionale sundhedstilbud (f.eks. ambulante tilbud inden for både psykiatri og somatik samt jordemoderkonsultation) og andre sundhedsprofessionelle som f.eks. psykologer, fysioterapeuter og høreklinikker.

Sammenhæng i indsatsen for borgere med en psykisk lidelse er et vigtigt indsatsområde i en styrkelse af psykiatrien i de kommende år. Muligheder for samarbejde på tværs af region og

kommuner i Nordjylland, f.eks. gennem etablering af fælles psykiatrhuse, skal derfor afdækkes som integreret del af arbejdet med sundhedshuse.

Der skal i sundhedshusene være mulighed for at der med udgangspunkt i den gældende sundhedsaftale arbejdes for at husenes lejere indgår i tværsektorielle samarbejder som led i det nære sundhedsvæsen.

Frivillig-organisationers tilbud til patienter og pårørende kan også være en del af sundhedshusene ligesom der kan indtænkes mere private tilbud som café, fitnesscenter og apotek sådan som det kendes fra Sundheds- og Kvartershuset på Fyrkildevej i Aalborg Øst.

Princip 4: Geografi – nye sundhedshuse etableres med relevant geografisk placering, så der sikres ligevægt i regionen.

Sundhedshusene skal understøtte løsning af lægedækningsudfordringer jf. princip 2, og disse udfordringer findes ikke i alle dele af regionen. Derfor er det ikke en ligelig geografisk spredning, der afgør placering af et nyt sundhedshus, og derfor kan der i visse egne af Region Nordjylland være flere sundhedshuse, mens der andre steder ikke findes sundhedshuse med regionalt ejerskab.

Til gengæld ses der på afstand til andre sundhedshuse og på deres udlejningsprocenter, således at der ikke etableres et nyt sundhedshus inden for et lægedækningsområde med en sundhedshus med ledig kapacitet.

Andre parametre i forhold til geografi er afstand til hospitaler og akutberedskaber ligesom data fra sundhedsprofilen i forhold til sundhedstilstanden blandt områdets befolkning (f.eks. antal kronikere) kan indgå.

Princip 5: Anvendelse af relevante regionale matrikler.

Ved beslutning om placering af et nyt sundhedshus undersøges det om der er mulighed for at etablere sundhedshus/sundhedshusfunktioner på regionale matrikler.

Og omvendt; hvis der bliver ledige kvadratmeter på en regional matrikel, skal det undersøges om der i området er behov for at etablere et sundhedshus, f.eks. ved nedlæggelse eller flytning af hospitalsfunktioner.

3 Administrationsgrundlag

De ovennævnte fem principper er administrationsgrundlag, som benyttes i sagsbehandlingen dels i egne projekter, dels i samarbejdsprojekter og dels i udarbejdelse af støtteerklæringer til kommuner, der ønsker at indsende ansøgninger til Sundheds- og Ældreministeriets sundhedshuspulje. Nedenfor beskrives mere konkret, hvilke parametre, der indgår i sagsbehandlingen på området.

Ift. princip 1: Kommende ansøgninger samt samarbejde om ansøgninger til Sundheds- og Ældreministeriets sundhedshuspulje skal ske under hensyntagen til den regionale økonomi.

Alle ansøgninger skal godkendes politisk.

Egne ansøgninger:

Det er en fordel for arbejdet med egne ansøgninger, at der inden puljeopslaget er kommet, kan tages politisk stilling til hvilke projekter der skal indsendes ansøgninger til, samt til økonomien i ansøgningerne, herunder fortrinsvis fordeling mellem egenfinansiering og ansøgt støttebeløb, idet der fra ministeriets side forudsættes en vis egenfinansiering.

Dette gælder så vidt muligt også for ansøgninger til projekter, der indsendes i fællesskab med en kommune.

Støtteerklæringer:

Alle kommuner kan få en støtteerklæring til deres egne ansøgninger uden en politisk godkendelse af de enkelte støtteerklæringer. Dette gælder alene, når der ikke er et yderligere samarbejde om ansøgningen og der ikke er regional medfinansiering i projektet.

Der vil blive givet en orientering til Regionsrådet om støtteerklæringer, når ansøgningsfristen er udløbet.

Ift. princip 2: Sundhedshuse – nuværende og kommende – skal bidrage til at rekruttere læger til især de lægedækningstruede områder af regionen.

Praksisplanen er grundlaget for at vurdere placering af nye sundhedshuse/udvidelse af eksisterende huse.

En proces om etablering af et nyt sundhedshus/udvidelse af et eksisterende sundhedshus kan alene igangsættes, når der er indgået bindende aftaler om samarbejde med alment praktiserende læger. På den måde undgås situationer med tomme lejemål, som binder regionale midler til husets drift.

Det vil også være hensigtsmæssigt, at der er indgået aftaler med andre typer af sundhedsprofessionelle om indflytning i huset, herunder en konkret afdækning af om der er regionale aktiviteter, der kan placeres i huset.

Ift. princip 3: Etablering og drift af sundhedshuse skal understøtte det nære sundhedsvæsen og muligheden for at leveres sundhedsydelser tæt på borgerne i samarbejde med almen praksis og kommunerne.

Uanset om der er tale om et regionalt sundhedshus eller et sundhedshus i en anden type ejerkonstruktion skal det afdækkes hvilke regionale funktioner, der kan placeres i huset.

Den pågældende kommune skal høres i forhold til muligheder for at placere kommunale sundhedstilbud i sundhedshuset.

Med afsæt i den gældende sundhedsaftale skal lejerne i huset kunne forpligtes til at indgå i samarbejder med hinanden, så der kan tilbydes gode og nære sundhedstilbud til områdets borgere. Det 'lokale' klyngesamarbejde' kan være udgangspunkt for aftaler.

Ift. princip 4: Geografi – nye sundhedshuse etableres med relevant geografisk placering, så der sikres ligevægt i regionen.

Vurderingen tager udgangspunkt i lægedækningen i det pågældende område, afstanden til øvrige sundhedshuse og akutberedskab samt ene analyse af befolkningssammensætningen i området baseret på sundhedsprofildata.

Ift. princip 5: Anvendelse af relevante regionale matrikler.

Det afdækkes om der er mulighed for at kunne placere sundhedshus-faciliteter på nuværende regionale matrikler; enten i bygninger eller på regional grund.

Ved ledigblevne kvadratmeter i regionale bygninger undersøges det om det kunne være relevant at anvende disse til sundhedshusaktiviteter.

4 Bilag

Oversigt over sundhedshusene i Region Nordjylland

De regionalt ejede sundhedshuse

Der er fire regionalt ejede sundhedshuse i Region Nordjylland; to nybyggede i 2013/2014 i hhv. **Hurup** og **Pandrup**, og to beliggende i tidligere sygehusbygninger i hhv. **Brovst** og **Nykøbing**. Hurup og Pandrup er begge opført med tilskud fra Sundhedsministeriet. Fælles for alle sundhedshusene er, at udgiften til drift og vedligehold er Regionens forpligtigelse, og dermed er der en stor interesse i at udleje så meget af bygningsmassen som muligt.

| | Areal til udlejning – kvm. | Udlejningsprocent | Almen praksis – antal klinikker |
|----------------------------|----------------------------|-------------------|---------------------------------|
| Hurup | 1636 | 65 | 3* |
| Pandrup | 1668 | 74 | 1 |
| Brovst (Jammerbugt) | 3705 | 84 | 2** |
| Nykøbing | 4702 | 41 | 2*** |

Status pr. 15. august 2019.

*): En PLO-klinik, en udbudsklinik og en regionsklinik

**): En PLO-klinik og en udbudsklinik

***): En PLO-klinik og en regionsklinik

Mulighederne for at tilbyde lejemål til lægeklinikker inden for almen praksis er forskellige i de fire huse. I Brovst er der ikke samlede ledige kvadratmeter, og i Hurup er lejemålene også placeret så det er yderst vanskeligt at skaffe plads til et større lejemål, der skal råde over flere sammenhængende kliniklokaler. I Pandrup der en halv etage ledig, og dermed fine muligheder.

Nykøbing har mange ledige kvadratmeter, men de ledige kvadratmeter er af en sådan beskaffenhed, at der skal foretages en investering for at bringe lokalerne i en tidssvarende stand og til det aktuelle formål, idet der er tale om lokaler beliggende i de tidligere sygehus. Der er løbende foretaget de nødvendige investeringer i bygningerne, så de nuværende lejemål fremstår i god og tidssvarende stand og indrettet til formålet.

Lejemål i de regionale sundhedshuse

| Hurup | Pandrup | Brovst (Jammerbugt) | Nykøbing |
|--|--|---|---|
| Almen praksis (PLO) Almen praksis (udbud) Regionsklinik Jordemoder Tandtekniker Psykoteraapeut (pr. 1/1-20) | Almen praksis (udbud) Aktiv Patientstøtte | Speciallæge - kirurgi Jammerbugt Kommune: sundhedstilbud Høreklubnik Tandpleje Speciallæge - kardiologi Psykolog Almen praksis (udbud) Almen praksis (PLO) Distriktspsykiatri Jordemoder | Psykiatrisk Amb. Blodbank Morsø Kommune: * sygeplejeklinik * jobcenter/træning Speciallæge - ØNH Almen praksis (PLO) Regionsklinik |

Oversigt over lejemål pr. 15. november 2019

I/S-sundhedshusene

Sammen med Brønderslev Kommune har Regionen dannet et interessentskab (I/S), der har opført og ejer Brønderslev Sundhedshus I/S, og tilsvarende sammen med Frederikshavn Kommune har Regionen Sæby Sundhedshus I/S. Begge huse er opført i 2013/2014 med tilskud fra Sundhedsministeriet.

Hvert I/S har driftsaftaler med kommune og region, hvor kommunerne hvert sted står for den daglige drift med pedelservice og rengøring og Regionen for udlejning, bestyrelsesbetjening og bygningsdrift.

| | Brønderslev | Sæby |
|---|---|--|
| Antal kvadratmeter i alt (regional ejerandel) | 5246 kvm (3725 kvm = 71%) | 2790 kvm (1479 kvm = 53%) |
| Udlejningsprocent af regional andel | 79%* | 28% |
| Lejere i regional andel | Speciallæge – ØNH Speciallæge – hud Speciallæge – Øjne Speciallæge – neurologi Almen praksis (PLO) Almen praksis (PLO) Almen praksis (PLO) Almen praksis (PLO) pr. 1/1-20 Jordemoder Høreklubnik Aktiv Patientstøtte (samtaler) | Speciallæge – Øjne Fodterapeut Jordemoder Høreklubnik Psykolog |

Status pr. 15. november 2019

*: Reelt er der udlejet ca. 90% af den regionale andel af Brønderslev Sundhedshus, men forskellen mellem udlejningsprocenten i skemaet på 79% og den reelle udlejningsprocent skal forklares i to forhold:

1) En række lejere har fravalgt adgang til kantine og omklædning, 2) Der er indgået lejeaftaler med særlige vilkår for læger om brug af fællesarealer. Disse er politisk godkendte.

I Sæby er der plads til nye lejemål for almen praksis og andre større lejemål. I Brønderslev er der begrænset ledig kapacitet.

De erhvervsdrivende fonde

Denne ejerstruktur stammer fra Viborg Amts tid, hvor Amtet og hhv. Thisted Kommune og Morsø Kommune indgik aftaler om etablering af behandlerhuse i en fondskonstruktion. Fondenes økonomiske grundlag stammer fra indskud fra amt (nu region) og kommune i en fordelingsnøgle, hvor Regionen står for den største andel. Behandlerhusene drives af fondene og deres bestyrelser på private vilkår, hvilket betyder, at der ikke er driftsmæssigt ansvar eller opgaver for kommuner og region. Fondene køber ydelserne fra private aktører; herunder udlejning, økonomistyring, daglig drift og vedligehold.

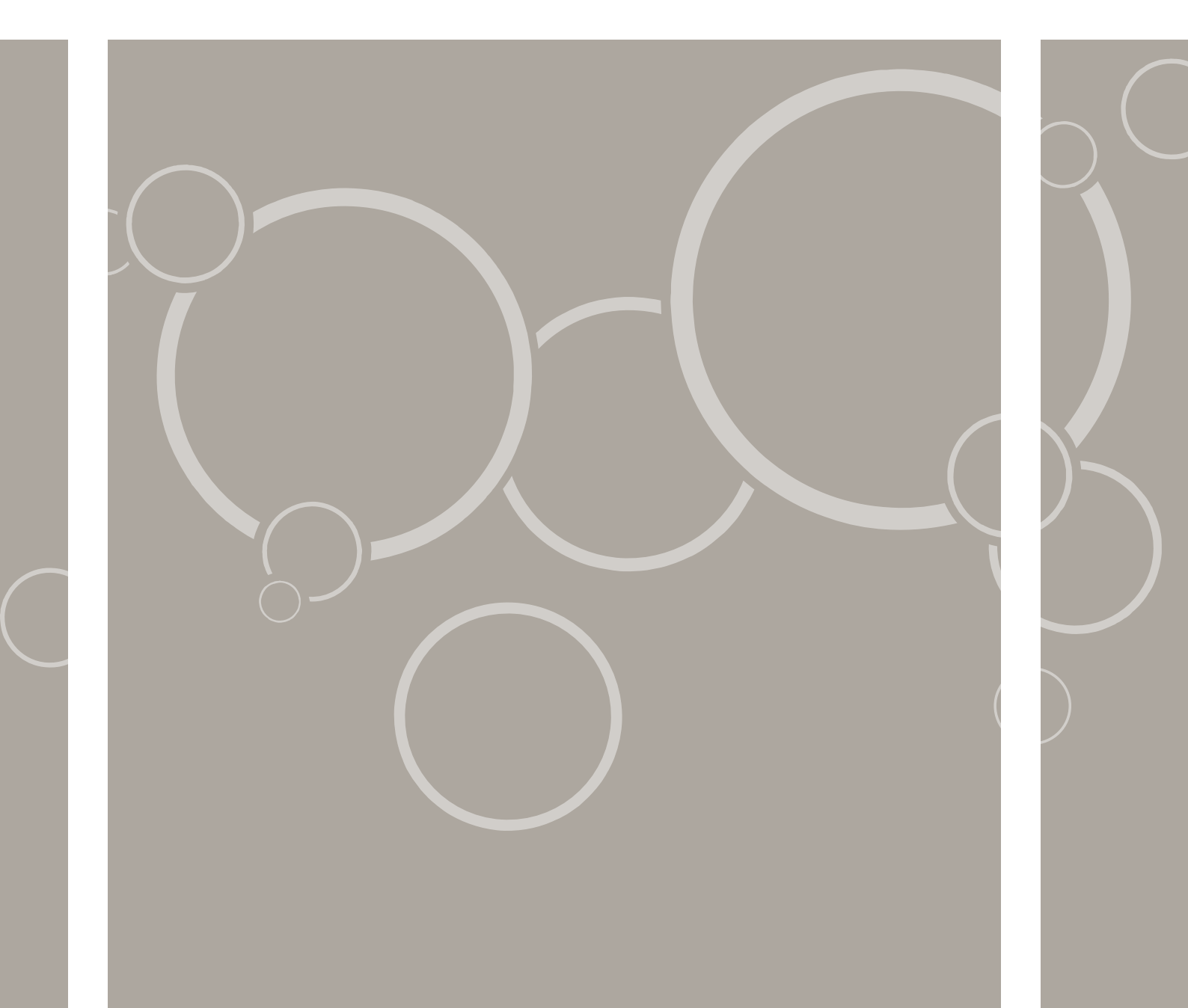
Den Erhvervsdrivende Fond Thisted Behandlerhus ejer og driver behandlerhuset Dokken beliggende på lystbådehavnen i Thisted by, og Den Erhvervsdrivende Fond Morsø Behandlerhuse ejer og driver behandlerhuse beliggende dels på den tidligere sygehusmatrikel i Nykøbing (i samme bygning som Regionens sundhedshus) og dels i Øster Jølby. Alle lejere driver sundhedsfaglige tilbud.

I Thisted udgøres bestyrelsen af et kommunalbestyrelsesmedlem og to regionsrådsmedlemmer samt to tilforordnede: en lejerrepræsentant og en revisor (sidstnævnte fungerer som forretningsfører). I Morsø samme sammensætning bortset fra at der ikke er en lejerrepræsentant med. Begge bestyrelser sekretariatsbetjenes af Region Nordjylland.

Morsø har enkelte ledige lokaler, men ikke noget, der kan rumme en større klinik, mens Thisted er fuldt udlejet og ønsker en kraftig udvidelse af antallet af kvadratmeter. Regionen søgte midler til en udvidelse af behandlerhuset i Thisted fra Sundhedsministeriets pulje til sundhedshuse i 2019, men fik afslag pga. ejerkonstruktionen. Derfor er bestyrelsen i gang med en afsøgning af hvordan der kan skaffes midler til en udvidelse, idet der er stor efterspørgsel efter lokaler både fra nuværende og potentielle lejere. En lånefinansiering alene vil ikke kunne give et huslejeniveau, der er sammenligneligt med det nuværende, og derfor er ekstern finansiering en nødvendighed for projektets gennemførelse.

| | Thisted | Morsø (Nykøbing) |
|--------|--|--|
| Areal | 1600 kvm, fuldt udlejet | ca.793 kvm, næsten fuldt udlejet |
| Lejere | 7 almen praksis (7 x PLO) 2 psykologer Speciallæge – ØNH Kiropraktor Fysioterapeut | Speciallæge – Øjne Almen praksis (PLO) Blodprøvetagning og EKG |

Status juni 2019



Principper for drift og udvikling af sundhedshuse i Region Nordjylland

Patientforløb og Økonomi
Sundhedsplanlægning
Niels Bohrs Vej 30
9220 Aalborg Øst
www.rn.dk

11. december 2019



REGION NORDJYLLAND
- i gode hænder